

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Decizie pentru respingerea sesizării deputatului în Parlament
Mihai Petrache privind controlul constituționalității
art.87 alin.(3) din Codul electoral

din 11.10.2004

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.189-192/25 din 22.10.2004

* * *

Curtea Constituțională în componența:

Victor PUȘCAȘ - președinte
Alina IANUCENCO - judecător
Mircea IUGA - judecător
Dumitru PULBERE - judecător
Elena SAFALERU - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea grefierului Maia Țurcan, examinînd în conformitate cu art.44 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea deputatului în Parlament Mihai Petrache privind controlul constituționalității art.87 alin.(3) din Codul electoral,

a constatat:

1. La 6 august 2004 deputatul în Parlament Mihai Petrache a sesizat Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității art.87 alin.(3) din Codul electoral, conform căruia candidatul independent se consideră ales dacă numărul de voturi valabil exprimate obținut de el constituie cel puțin trei la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară.

Semnatarul sesizării consideră că prin stabilirea pragului electoral de trei la sută pentru candidatul independent se încalcă prevederile constituționale privind egalitatea dreptului de vot al cetățenilor (art.38 alin.(1) și art.61 alin.(1), dreptul cetățenilor de a fi aleși în funcția de deputat în condiții generale de egalitate (art.39 alin.(1) și (2) și, implicit, principiul egalității tuturor cetățenilor în fața legii (art.16 alin.(2), subliniind că restrîngerea respectivă nu are suport constituțional în art.54 alin.(1) și (2).

În opinia sa, prevederile art.87 alin.(3) din Codul electoral contrazic de asemenea art.2 alin.(1), art.3 și art.4 din Codul electoral.

În sesizare se menționează că prin aplicarea pragului de reprezentare de trei la sută pentru candidatul independent se încalcă normele dreptului internațional consfințite în Declarația Universală a Drepturilor Omului (art.7 și art.21), Pactul internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (art.25 și art.26), Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței pentru dimensiunea umană a O.S.C.E. (punctele (5.1) - (5.5), (5.7) - (5.9) din capitolul 1), acte internaționale la care Republica Moldova este parte, și prevederile art.4 din Constituție, potrivit cărora dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

În sprijinul sesizării se invocă de asemenea art.1 pct.3 și art.3 lit.a) din Convenția privind standardele alegerilor democratice, drepturilor și libertăților electorale în statele membre ale Comunității Statelor Independente, ratificată de Parlamentul Republicii Moldova.

2. Supunînd sesizarea examinării preliminare, Curtea a constatat că dispozițiile art.87 alin.(3) din Codul electoral au făcut anterior obiectul controlului constituționalității. Astfel, în Hotărîrea nr.35 din 10 octombrie 2000 "Cu privire la controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.894-XIV din 23 martie 2000 "Pentru modificarea și completarea Codului electoral" și a art.86 din Codul electoral"* Curtea a menționat că aplicarea sistemului electoral proporțional și stabilirea pragului de reprezentare de trei la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară pentru candidatul independent, după cum prevede art.87 alin.(3) din Codul electoral, nu contravine Constituției și nu îngrădește dreptul constituțional al cetățeanului de a accede la o funcție politică sau publică și nu încalcă principiul egalității votului exprimat.

* M.O., 2000, nr.133-136, art.37.

În aceeași hotărîre Curtea a subliniat că Parlamentul, fiind ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, este unicul organ în măsură să adopte orice tip de scrutin sau modalitate de atribuire a mandatelor de deputat. Rămîne la discreția organului legislativ să decidă care sistem electoral să fie aplicat: majoritar, proporțional sau mixt și care să fie pragul electoral pentru concurenți în vederea atribuirii mandatelor. Opțiunea pentru o variantă sau alta și consfințirea ei în legea electorală depinde de situația social-politică din țară, de nivelul de dezvoltare a sistemului politic din societate.

Concluzii analogice conține Hotărîrea Curții nr.15 din 27 mai 1998 "Cu privire la controlul constituționalității unor prevederi din Codul electoral și a Hotărîrii Parlamentului nr.1508-XIII din 18 februarie 1998 "Privind asigurarea unității aplicării unor prevederi din Codul electoral pe întreg teritoriul republicii în campania electorală, la numărarea și atribuirea mandatelor, la confirmarea rezultatelor alegerilor în Parlamentul de legislatura a XIV-a"*.

* M.O., 1998, nr.54-55, art.23.

3. Așadar, Curtea Constituțională s-a pronunțat anterior asupra constituționalității dispozițiilor Codului electoral privind aplicarea sistemului electoral proporțional și instituirea pragului electoral pentru candidații independenți. Potrivit art.24 alin.(2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.42 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, în cazul în care într-o anumită problemă există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale, instanța de jurisdicție constituțională dispune respingerea sesizării.

4. Conform art.140 alin.(2) din Constituție și art.26 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții sînt definitive, nu pot fi atacate și intră în vigoare la data adoptării.

Codul jurisdicției constituționale, în art.72, prevede cazurile de revizuire a hotărîrilor Curții Constituționale:

a) au apărut noi împrejurări, necunoscute la data pronunțării hotărîrii, dacă aceste împrejurări sînt de natură să schimbe esențial hotărîrea;

b) se modifică prevederile Constituției, ale legilor și ale altor acte normative în al căror temei a fost pronunțată hotărîrea.

Convenția privind standardele alegerilor democratice, drepturilor și libertăților electorale în statele membre ale Comunității Statelor Independente, ratificată de către Parlamentul Republicii Moldova la 16 iulie 2004, prin Legea nr.267-XV*, invocată în sesizare, se aplică în conformitate cu dispozițiile art.4 din Constituție.

* M.O., 2004, nr.130, art.687.

Prevederile Convenției referitoare la standardele alegerilor democratice, dreptul constituțional al cetățeanului de a accede la o funcție politică sau publică se întemeiază pe dispozițiile Declarației Universale a Drepturilor Omului, Pactului internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, acte internaționale de care s-a ținut cont la adoptarea hotărîrilor precitate ale Curții Constituționale. Convenția nu prevede restricții în sensul instituirii pragului electoral pentru partidele politice și pentru candidații independenți.

Curtea relevă că, întrucît Convenția nu conține prevederi noi, necunoscute la data pronunțării hotărîrilor Curții Constituționale nr.15 din 27 mai 1998 și nr.35 din 10 octombrie 2000, de natură să le schimbe esențial conținutul, nu există temeii pentru revizuirea acestora.

Pentru considerentele expuse, călăuzindu-se de art.26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.64 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se respinge sesizarea deputatului în Parlament Mihai Petrache privind controlul constituționalității art.87 alin.(3) din Codul electoral.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 11 octombrie 2004.